

et Hovedpunkt i denne Finanslovbehandling. Maa jeg erindre om, at det ærede Medlem fra Næstved (Andreasen) saaledes har fremsat den Paastand, at Husmændene giver Jydsk Andels-Foderstofforretning 5—7 Kr. mere pr. Sæk end Gaardmændene og anker over saadant noget: Tænk en Gang, dette Selskab samler Overskud til Fordeling og ikke Underskud saadan, som det i Fjor var Tilfældet med de forreste sjællandske Slagteriernes Dispositioner med Hensyn til Foderstoffordelingen. Det ærede Medlem fra Horsens og det ærede Medlem fra Næstved og for Resten ogsaa flere ærede Medlemmer har været inde paa dette Spørgsmaal, angreb Andelsselskaberne og ikke Aktieselskaberne. Ja, den mægtige Mand i Prisreguleringskommissionen, som jeg nævnede før, tillader sig at henvende sig til Jydsk Andels-Foderstofforretning og truer den med at ville offentliggøre dens Priser i Sammenligning med andre Forretningers Priser. Jeg henviser til „Andelsbladet“ for 22. Oktober d. A. Det forekommer mig, at dette er en anmasende, jeg kunde sige næsvis Indblanding i dette Selskabs indre Sager, der paa det bestemteste bør tilbagevises. Den Forretningsgang, som Jydsk Andels-Foderstofforretning følger, har den stadig fulgt, en Forretningsgang, som med overvældende Tilslutning godkendtes ogsaa paa sidste Generalforsamling i Skanderborg. Det er under denne Forretningsgang, at Selskabet er vokset sig stort og stærkt, og jeg skal gøre opmærksom paa, hvad der vel ikke er ukendt, at der indenfor det betydelige Selskab raader fuldstændig lige og almindelig Valgret. Man vil tvinge dette Selskab, ser det ud til, ind paa en Forretningsgang, der vil splitte det til Fordel for Aktieselskaberne og til dobbelt Tab for det danske Landbrug. Fællessalget, som praktiseres, og i Sammenhæng dermed Fællesproduktionen, der griber mere og mere om sig, vil man derved faa lagt øde.

At den Mand, jeg nævnede før, ønsker dette, kan ikke undre. Han har naturligt Millionærinteresser og Magtinteresser. Han er aabenbart Kraften i den Førfølgelse, der er sat i Gang mod Andelsforeningerne. Men at man i Husmandskredse og i Socialdemokratiet følger ham, maa undre. Jeg ser nok, det er Politik, men det forekommer mig at være en slet demokratisk Politik. Jeg tror ogsaa, at Husmændene er saa meget med i Andelsbevægelsen, at de vil forstaa dette. Selv om de Husmandsledere, der følger

Hr. Heilbuth, kan faa Hyldest af Flertallet paa Sendemandsmøderne, er jeg overbevist om, at de almindelige Husmænd ude i Landet tænker noget helt andet, men der skal Tid til, før det kan gøre sig gældende. At det vil komme, er jeg dog overbevist om. Det er nemlig saaledes, at Andelsbevægelsen er selve Grundlaget, ja, Betingelse for hele det nyere Husmandsbrugs Udvikling. Selv de største og fedeste Ord, der af politiske Partier er talt til Husmændene, betyder lidt eller intet ved Siden heraf. Andelsbevægelsen er et Resultat af den af radikale Kredse herinde ret foragtede Højskoleoplysning, og den er paavirket af den gamle Venstrepolitik, som er den eneste, der hidtil har turdet lægge et Erhvervs hele økonomiske Velfærd i den lige og almindelige Valgrets Haand. Andelsbevægelsen er den eneste, der hidtil har kunnet tage Kampen op mod den overhaandtagende, graadige Kapitalisme, der er af international Karakter og Sammenhold. I rigtig Erkendelse deraf har ogsaa Kapitalismens Repræsentanter rettet deres Angreb særligt paa Andelsbevægelsen og Andelsforetagenderne. Det er forstaaeligt. Men jeg siger, at det er mærkeligt, at Husmandsrepræsentanterne og Socialdemokraterne er med her. Nu er det saaledes, at Andelsbevægelsen er ved at gaa fra det, alene at indkøbe i Fællesskab og fordele det til Medlemmerne, til ogsaa at producere. Og disse to Ting indenfor Andelsbevægelsen støtter hinanden. Det saa vi, da det var nødvendigt at oprette en Andelsementfabrik for at bryde den Trust, der var dannet af de bestaaende Cementfabrikker. Der maatte Andels-Foderstofforretningen og andre Andelsforetagender træde til med Kapital for at gennemføre dette. Det har haft sine Vanskeligheder, i Øjeblikket staar Cementfabrikken stille som Følge af Cementtrustens Bestræbelser, men det kommer man jo over, og det vil ikke vare længe, før Virksomheden genoptages.

Naar Andelsbevægelsen kan gennemføre Købepligt for sine Medlemmer, er der et fast Grundlag, som det er uhyre vanskeligt for Kapitalismen at bryde. Og det Spørgsmaal ligger da nær, hvad er det næste, som man skal tage fat paa? Der har i Andelskredse rejst sig en stærk Bevægelse for at tage fat paa Produktionen af Kunstgødning. Landmændene har nemlig en Følelse af, at de i en utilbørlig Grad bliver udnyttet, da Handelen og Fabrikationen af Kunstgødning faktisk er monopoliseret her i Landet af et eneste